REPUBLIKA SLOVENIJA
ZAGOVORNIK NAČELA ENAKOSTI

REPUBLIKA SLOVENIJA
ZAGOVORNIK NAČELA ENAKOSTI

Podpisnik:Miha Lobnik
Izdajatelj certifikata:Republika Slovenija
Serijska št. certifikata:5c 9c 18 4a 00 00 00 00
Datum poteka certifikata:10.03.2026
Datum in čas podpisa:14:50, 14.07.2021
Referenčna številka:050-12/2021/3

Železna cesta 16, 1000 Ljubljana
T: 080 81 80
E: gp@zagovornik-rs.si

Številka: 050-12/2021/3
Datum: 14. 7. 2021

Zadeva: PREDLOG ZA PRIPRAVO OCENE DISKRIMINATORNOSTI PREDPISA - deseti odstavek 202. člena Zakona o pokojninskem in invalidskem zavarovanju (ZPIZ-2) (38. člen ZVarD)

Opis bistvenih elementov zadeve: Zagovornik načela enakosti (v nadaljevanju: Zagovornik) je prejel pisanje uslužbenca razporejenega na delovno mesto Operater v centru za obveščanje. Z Ministrstvom za obrambo ima sklenjeno pogodbo o zaposlitvi s pripadajočimi aneksi. Za čas razporeditve na zgoraj navedeno delovno mesto ima na podlagi devetega odstavka 105. člena Zakona o varstvu pred naravnimi in drugimi nesrečami pravico do obveznega dodatnega pokojninskega zavarovanja (12/15) skladno z ZPIZ-2. V letu 2019 je izpolnil pogoje za pridobitev poklicne pokojnine v skladu z določili ZPIZ-2 in Pokojninskega načrta poklicnega zavarovanja, veljavnega od 1.1.2018 dalje. Na podlagi desetega odstavka 202. člena ZPIZ-2 lahko delodajalec preneha s plačevanjem prispevkov za poklicno zavarovanje za zavarovanca - člana, ki izpolnjuje pogoje za pridobitev pravice do poklicne pokojnine. Delodajalec mu je na podlagi sklepa prenehal plačevati prispevke za poklicno zavarovanje. Če kljub izpolnjenim pogojem nadaljuje z delom, ker bi rad dopolnil polno pokojninsko dobo, ostaja na istem sistemiziranem delovnem mestu, z istim opisom del in nalog, isto odgovornostjo in istimi razporedi. Ukinja pa se mu pravica, katere namen je uvedba dodatnega pokojninskega zavarovanja (12/15).

V nadaljevanju pojasni, da je v njihovem centru za obveščanje na tem delovnem mestu zaposlenih devet operaterjev. En operater izpolnjuje pogoje za starostno upokojitev, štirje izpolnjujejo pogoje za poklicno upokojitev, štirje pa so malce mlajši. Omenjeni štirje so, kot navaja uslužbenec, v odnosu do ostalih petih v podrejenem položaju. Opravljajo ista dela, imajo iste odgovornosti, isti razpored dela. Štirje operaterji prejemajo prispevke za poklicno zavarovanje. Operater, ki izpolnjuje pogoje za starostno upokojitev, sicer ne prejema prispevka za poklicno zavarovanje, je pa v prednosti, ker prejema 40% starostne pokojnine (najprej je prejemal 20%, po novem Pokojninskem načrtu pa 40%). Ostali štirje pa nimajo pravice do izplačila 20% oziroma po novem 40% starostne pokojnine. Ob tem se sklicuje na svojo odločbo, izdano pri ZPIZ: »Iz podatkov v dosjeju je razvidno, da zavarovanec na dan vložitve zahteve za izplačilo 20% starostne pokojnine ne izpolnjuje pogojev za priznanje pravice do starostne pokojnine, ter posledično pogojev za priznanje pravice do izplačila 20% starostne pokojnine, zato zahtevi ni bilo mogoče ugoditi in je bilo potrebno odločiti, kot je navedeno v izreku te odločbe«. Zahteva se zavrne. Pojasni, da se zaposleni, ki jim delodajalec ne plačuje dodatnega pokojninskega zavarovanja, počutijo diskriminirane.

Skladno z 38. členom Zakona o varstvu pred diskriminacijo (ZVarD) Zagovornik, če oceni, da je kakšen zakon ali drug predpis diskriminatoren, o tem lahko obvesti predlagatelja postopka za oceno ustavnosti in zakonitosti ali z zahtevo začne postopek za oceno ustavnosti oziroma zakonitosti predpisa ali splošnega akta, izdanega za izvrševanje javnih pooblastil.

Razlogi za izvedbo ocene diskriminatornosti: /

Razlogi proti izvedbi ocene diskriminatornosti:

Na podlagi poklicnega zavarovanja ima zavarovanec pravico do poklicne pokojnine, kot temeljne pravice, ki zagotavlja premostitveni dohodek v času, ko zavarovanec zapusti trg dela, pa do izpolnitve pogojev za pridobitev starostne (predčasne pokojnine).

Delodajalec delavcu, ko izpolni pogoje za pridobitev poklicne pokojnine, na podlagi tega dejstva ne more zakonito odpovedati pogodbe o zaposlitvi (iz tega razloga), lahko pa zanj preneha plačevati prispevke za poklicno zavarovanje, skladno z desetim odstavkom 202. člena ZPIZ-2.

Ker je torej uslužbenec izpolnil pogoje za poklicno pokojnino, pa te pravice ni izkoristil v praksi, temveč je ostal v delovnem razmerju, mu je delodajalec na podlagi ZPIZ-2 prenehal plačevati prispevke za poklicno zavarovanje. Uslužbenec lahko kadarkoli pravico do poklicne pokojnine izkoristi v praksi in to vse do nastopa pogojev za pridobitev starostne pokojnine.

Uslužbenec se primerja z ostalimi sodelavci, ki delajo na istem delovnem mestu in za (ne)katere delodajalec še vedno plačuje prispevke za poklicno zavarovanje, za tiste, ki so izpolnili pogoje za poklicno pokojnino pa, enako kot zanj, teh prispevkov ne plačuje več. Eden od sodelavcev, ki izpolnjuje pogoje za starostno upokojitev, pa prav tako ne prejema prispevka za poklicno zavarovanje, je pa po mnenju uslužbenca v prednosti, ker prejema 40% starostne pokojnine. Zagovornik ugotavlja, da položaji delavcev, kljub temu, da so na enakem delovnem mestu, niso primerljivi do te mere, da bi moral biti njihov položaj v delovnem razmerju ves čas dela na teh delovnih mestih popolnoma enak. Vsi uslužbenci so zaradi narave dela v položaju, da jim je delodajalec plačeval prispevke za poklicno zavarovanje, vendar zgolj do nastopa pogojev za poklicno pokojnino tako, da je ta pravica vsem na podlagi preteklega dela zagotovljena, sodelavec, ki pa poleg plače prejema še 40% starostne pokojnine, pa je v posebnem položaju, ker po izpolnitvi pogojev za starostno upokojitev še vedno dela v delovnem razmerju in je skladno z ZPIZ-2, enako kot vsi ostali zavarovanci, ki izpolnjujejo te pogoje, upravičen do tovrstne stimulacije. V konkretnem primeru prav tako ne gre za katero od osebnih okoliščin uslužbenca, ki bi bila razlog za zatrjevano manj ugodno obravnavo.

O primerljivi zadevi je že odločilo Višje delovno in socialno sodišče v sodbi št. Pdp 795/2019.[1] V tej zadevi je tožnik zatrjeval, da predstavlja ureditev, po kateri delodajalci sami odločajo, ali bodo prenehali s plačevanjem prispevkov za poklicno zavarovanje, poseg v načelo enakosti pred zakonom in kršitev 14. člena Ustave RS. Sodišče je odločilo, da ko zavarovanec-član izpolni pogoje za pridobitev pravice do poklicne pokojnine, ni več potrebe po plačevanju prispevkov za poklicno zavarovanje. Odraz tega je ureditev v desetem odstavku 202. člena ZPIZ-2. Pogoji za pridobitev pravice do poklicne pokojnine so določeni v prvem in tretjem odstavku 204. člena ZPIZ-2; po prvem odstavku 204. člena ZPIZ-2 pridobi zavarovanec-član pravico do poklicne pokojnine, ko v skladu z določbami tega zakona njegova pokojninska doba, skupaj z dodano dobo, znaša 42 let in šest mesecev, po tretjem odstavku 204. člena ZPIZ-2 pa, ko znaša njegova pokojninska doba, skupaj z dodano dobo, najmanj 40 let in ko glede na skupino delovnega mesta doseže določeno starost. V obeh primerih je določen še pogoj, da sredstva, zbrana na osebnem računu zavarovanca-člana, zadoščajo za izplačevanje poklicne pokojnine. Sodišče je prav tako zapisalo, da je določba desetega odstavka 202. člena ZPIZ-2, kot je pravilno utemeljilo že sodišče prve stopnje, skladna z namenom poklicnega zavarovanja. Poklicno zavarovanje je zbiranje prispevkov delodajalcev na osebnih računih zavarovancev-članov, na podlagi katerih zavarovanci-člani, vključeni v to obliko zavarovanja, pridobijo pravico do poklicne pokojnine ter druge pravice, določene s tem zakonom (prvi odstavek 198. člena ZPIZ-2), vanj se obvezno vključijo zavarovanci, ki opravljajo posebno težka in zdravju škodljiva dela, in zavarovanci, ki

1

http://sodnapraksa.si/?q=dodana%20doba&database[SOVS]=SOVS&database[VDSS]=VDSS&_submit=i%C5%A1%C4%8Di&rowsPerPage=20&page=3&id=2015081111436636

opravljajo dela, ki jih po določeni starosti ni moč uspešno poklicno opravljati (prvi odstavek 199. člena ZPIZ-2). Iz navedenega je razbrati namen poklicnega zavarovanja, ki je v tem, da pridobijo tisti, ki opravljajo posebno težka in zdravju škodljiva dela ter dela, ki jih po določeni starosti ni mogoče uspešno poklicno opravljati, pravico do poklicne pokojnine, ki jo pridobijo prej, kot bi pridobili pravico do starostne pokojnine. To izhaja iz prvega odstavka 203. člena ZPIZ-2, ki določa, da se poklicna pokojnina izplačuje uživalcu poklicne pokojnine v mesečnih zneskih od uveljavitve pravice do poklicne pokojnine do izpolnitve pogojev za pridobitev starostne pokojnine v obveznem zavarovanju.

Po oceni sodišče tako, ko zavarovanec-član izpolni pogoje za pridobitev pravice do poklicne pokojnine, ni več potrebe po plačevanju prispevkov za poklicno zavarovanje. Sodišče je prav tako zapisalo, da zgolj dejstvo, da je tožnik tudi po izpolnitvi pogojev za pridobitev pravice do poklicne pokojnine, še naprej opravljal enako delo kot prej oziroma je opravljal naloge, za katere prvi odstavek 81. člena Zakona o organiziranosti in delu v Policiji (ZODPol; Ur. l. RS, št. 15/2013 in nadalj.) predvideva vključenost v obvezno dodatno pokojninsko (poklicno) zavarovanje, še ne pomeni, da tožena stranka ni zakonito prenehala plačevati prispevkov za poklicno zavarovanje. Za izdajo izpodbijanih sklepov in prenehanje plačevanja prispevkov za poklicno zavarovanje je imela podlago v že citiranem desetem odstavku 202. člena ZPIZ-2, ki prav predvideva situacije, kot je tožnikova, da torej delavec po izpolnitvi pogojev za pridobitev pravice do poklicne pokojnine sicer še naprej opravlja dela, za katera bi se mu prispevki za poklicno zavarovanje plačevali, ti pa se mu prav zaradi dejstva izpolnjenih pogojev za pridobitev poklicne pokojnine ne plačujejo več. Tako tožnikova navedba, da je iz opisa del in nalog, ki jih opravlja tožnik, razvidno, da je na koncu pod »posebnosti DM« navedeno »dodatno obvezno pokojninsko zavarovanje«, ne pomeni, da je tožena stranka dolžna za tožnika še naprej plačevati prispevke za dodatno obvezno pokojninsko zavarovanje, pač pa je potrebno uporabiti določbe ZPIZ-2, kot je to štelo sodišče prve stopnje.

Ocenjujem, da pogoji za uvedbo postopka niso podani. V podobni zadevi je že odločilo pristojno sodišče, ki nezakonitosti ni ugotovilo. Z vidika Zagovornikovih pristojnosti je relevantno še, da se predlagatelj, ki zatrjuje diskriminacijo, v zadevi primerja s sodelavci, ki niso v primerljivem položaju (npr. s sodelavcem, ki je pridobil pravico do starostne pokojnine, pa še naprej dela in skladno z ZPIZ-2 prejema 40 % pokojnine ob plači). Drži, da ima delodajalec po zakonu možnost, da s plačevanjem prispevkov preneha ali pa tudi ne. Dokler odločitev za prenehanje plačevanja prispevkov ne temelji na osebnih okoliščinah posameznikov (kot so navedene v ZVarD, npr. spol, narodnost, raso ali etnično poreklo, jezik, vero ali prepričanje, invalidnost, starost, spolno usmerjenost, spolno identiteto in spolni izraz, družbeni položaj, premoženjsko stanje, izobrazbo ali katero koli drugo osebno okoliščino), ne gre za vprašanje diskriminacije. Glede na navedeno predlagam, da se ocena diskriminatornosti v zadevi ne izvede.

Predlagateljica:
Sergeja Oštir
Samostojna svetovalka Zagovornika

Izpolni predstojnik Zagovornika:

Postopek se: - Uvede **- Ne uvede**

Miha Lobnik
ZAGOVORNIK NAČELA ENAKOSTI

Poslano:
- zbirka dok. gradiva.